

MIQUEL MARTÍ I POL, RAONABLEMENT ESPERANÇAT

Un escriptor de terra endins

Ben discret, esperançat raonablement, Miquel Martí i Pol ens parla del seu món, el seu poble, on viu reclòs de fa molts anys, de la literatura catalana i d'un cert desig d'universalitat

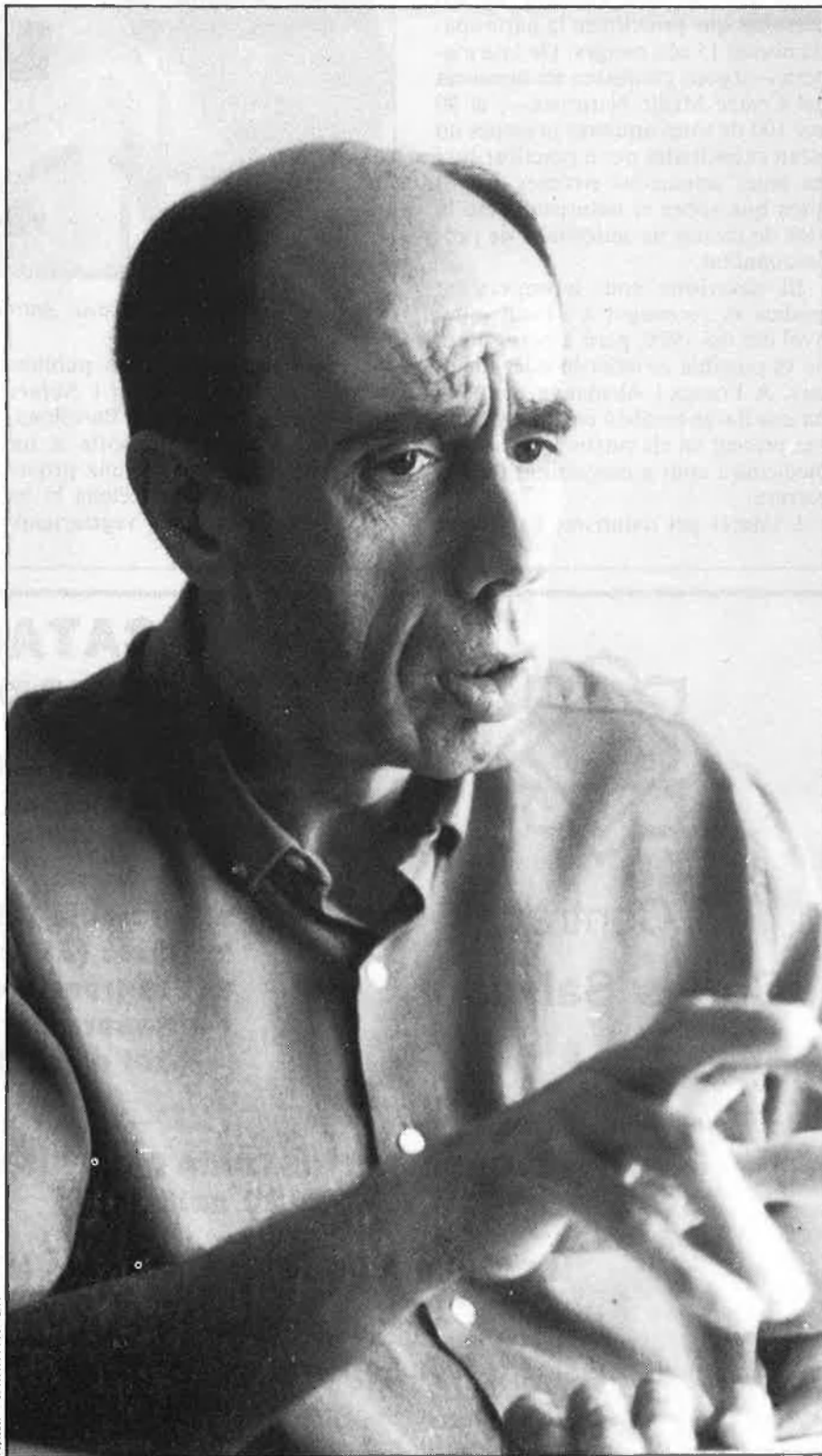
Núria Costa

Miquel Martí i Pol viu a Roda de Ter, un poble petit de la comarca d'Osona. Un poble que ha reflectit en els seus poemes: la fàbrica on va treballar, el pont del Ter, els carrers, la gent... No se n'ha mogut mai; una malaltia el va obligar a deixar la fàbrica i el va recloure a casa seva. Una casa petita on viu amb la seva segona dona, Montserrat. La fragilitat del seu cos és també una presó petita, una presó que s'oblida quan et rep amb el somris d'infant entremaliat. Els seus poemes són coneguts arreu, l'abast de la seva obra poètica no té res a veure amb el seu món petit, fràgil i íntim.

«Miri, m'agradaria que em presentés com un home normal que escriu poemes, ni més ni menys; i així és també com m'agradaria que se'm recordés, si algú es recorda de mi, és clar.» Aquesta humilitat és l'essència de Miquel Martí i Pol, i de la seva poesia. Una poesia feta des d'un poble, que explica la realitat d'un petit nucli i que ha arribat arreu del món gràcies a les traduccions.

—*La política no és el seu tema preferit, però, ¿com veu la situació política catalana?*

—Jo la veig força embolicada, tot i que vull afanyar-me a dir que parlar d'aquest tema em fa més por que una pedregada, perquè em considero totalment llec en la matèria. Això no obstant, i com a simple ciutadà, repetixo que ho veig força embolicat. D'una banda, l'autonomia no té ni de bon tros la solidesa que seria desitjable, i l'actitud del govern central no

JOSEP M. MONTAÑER

permet d'esperar res de bo en aquest sentit; de l'altra, la dispersió i les picabaralles són moneda corrent entre els partits catalans, o establits a Catalunya, la qual cosa no fa sinó facilitar la tasca dels qui ens volen «integrats», que em temo que són quasi tots els no-catalans. Jo el veig així, el panorama, i no m'engresca gaire, francament. Amb tot, no perdo l'es-

perança d'endegar les coses i de portar-les, a llarg termini potser, a bon port. No em sé estar de creure en la gent, jo, i de tenir-hi confiança, i això és el que fa que em senti raonablement esperançat. Si cadascú assumeix la pròpia responsabilitat i posa l'interès de Catalunya, o més ben dit, dels Països Catalans, per damunt de l'egoisme de les opcions personals, encara ens en podem sortir. A hores d'ara ja hi ha una notable desvinculació entre política i poble, em sembla; però potser encara cal que s'accentuï per poder fer plantejaments nous. Això sí, assumint cadascú plenament la responsabilitat que deia suara.

—*Quina opinió li mereixen les denúncies que el passat mes van interposar contra*

Joan Oliver, per presumptes injúries contra el rei i el president de la Generalitat, efectuades al programa Recull del circuit català de TVE?

—No vaig sentir les declaracions, però trobo la denúncia una solemne bestiesa. Jo no sé si la persona que va formular-la se n'adona, però denunciar en Pere IV és una mica denunciar tots els catalans. Me l'estimo molt, jo, Pere IV, i em consta que som milers que ens l'estimem. Les coses que diu i les coses que fa poden ser, de vegades, dures i de mal digerir, però sempre són d'una gran honestedat, plenes de sentit comú i profundament aclaridores. Jo el considero una mica la consciència del país, paper que estic segur que ell es negaria en redó a representar, i per això li professo una gran estima. Em sabria molt greu que aquest incident tingués conseqüències greus per a ell, i estic segur que hi ha molta gent que pensa el mateix que jo.

—*Com veu la situació de la literatura catalana actual i quina opinió li mereixen els escriptors joves?*

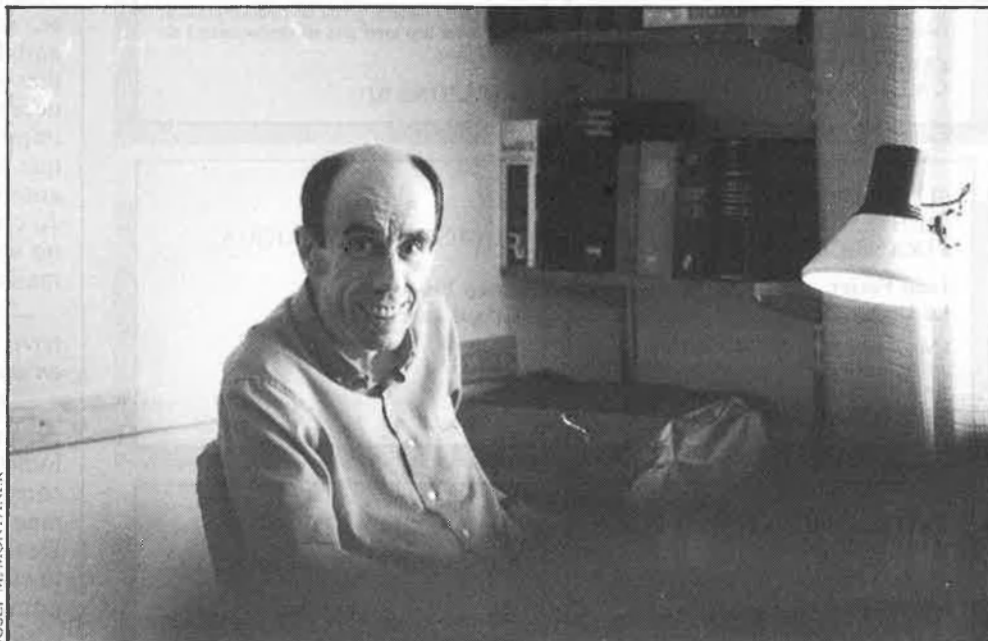
—A mi, em sembla que la literatura catalana, com la de quasi tots els països, d'altra banda, passa una èpo-

ca de transició que no gosaria pas dir en què parará. La mateixa dinàmica de la societat actual fa que convivin teories, formes, estils, i que la «moda» sigui més efímera que mai; em sembla que es tracta d'un procés irreversible, i vull creure que és una crisi de creixença. Al capdavall, potser l'àmbit de la literatura serà més reduït del que era fa un segle, però jo

ara tinc la sensació que la cosa està força madura, que deia la meua padrina.

—*Per què un poeta fa traduccions?*

—De traduccions, en faig de fa molts anys; no només últimament. En tinc una dotzena llarga de publicades. Si tradueixo, però, és perquè és una activitat que m'apassiona, tal

JOSEP M. MONTANER

«Les institucions són necessàries i útils, però no són pas imprescindibles».

no crec ni que desaparegui ni que perdi entitat: haurà canviat de nivell, senzillament. Pel que fa a l'opinió que tinc dels escriptors joves, no sé dir sinó que els considero amb molt de respecte. Els que conec —parlo dels catalans, és clar— estan molt més ben preparats que la gent de la nostra generació, i quan dic això, vull dir que més ben preparats a tots els nivells. Justament, aquesta confiança és el que em fa creure que la crisi actual és de creixença i que es saldarà amb resultats positius.

—*Hi posaria o en treuria alguna cosa, a la literatura catalana?*

—Treure'n, no en treuria res: ¿qui sóc jo per treure'n alguna cosa? Posar-hi, si pogués, potser hi posaria «universalitat», una universalitat que en remarqués, però, el caracter autòcton.

—*En que treballa en aquests moments?*

—Estic traduint una novel·la de Michel Tournier per a la col·lecció Venècies, de l'editorial La Magrana. A més a més, em sembla que no trigaré gaire a tornar a escriure poemes. Dic això perquè del maig estant que no he escrit ni una ratlla en vers, però

com deia en article de l'Avui, i de passada perquè així guanyo alguns diners, que bona falta em fan.

—*El passat mes de juny Roda de Ter li va dedicar unes jornades d'homenatge en les quals van participar, a més de tot el poble, escriptors, poetes, pintors, cantants, etc. Quina sensació li va representar aquest homenatge?*

—Em va impressionar molt, i vaig estar-ne molt content. Ja vaig dir públicament que no me'n considerava mereixedor, però, així i tot, va ser una gran satisfacció.

—*Com creu que s'ha de potenciar la cultura, i quin paper creu que hi poden jugar les institucions?*

—La cultura institucional em fa por, perquè quasi indefectiblement és marcada per la institució que la patrocina, i és unidireccional. La cultura per iniciativa pròpia potser és impossible de realitzar entre nosaltres, o almenys resulta difícil. Potser, doncs, un camí és que les institucions potenciïn la cultura que per ella mateixa no pot mantenir-se, i que la cultura, en comptes de repenjar-se en les institucions i esperar que tot li'n vingui, com una mena de manà,

NOVETATS EN LLIBRES

LA DECADÈNCIA AL PAÍS VALENCIÀ

Joan Fuster
Segona Edició

Biblioteca de Cultura Catalana, 22

CURIAL EDICIONS CATALANES

EL REI I EL DRAC

Pep Albanell
L'Escorpi/Teatre. El Galliner, 89,
64 pàgs.

Una sàtira riallera, plena de gràcia i fantasia, que se les heu amb tots els despotismes i els ridiculitza.

EDICIONS 62

PUNTS DE MEDITACIÓ (DUBTES DE LA «TRANSICIÓN»)

Joan Fuster
La Unitat, 95

L'autor analitza, amb la seua agudesca característica, una àmplia gamma de temes ben vius i actuals.

EDITORIAL TRES I QUATRE

EL MISTERI DE L'AIGUA

Josep Franco
Gregal Juvenil, núm. 4

GREGAL LLIBRES

CRÍTICA DE LA NACIO PURA

Joan F. Mira
La Unitat, 90

Premi «Joan Fuster» dels Octubre, 1984.
Premi de la Crítica Serra d'Or, 1985.
Lletra d'Or, 1985.

EDITORIAL TRES I QUATRE

DICCIONARI RUS-CATALA

Els diccionaris de l'Enciclopèdia.
De venda en llibreries.

ENCICLOPÈDIA CATALANA

CATALANISME I SOCIALISME. EL DEBAT DE 1923

R. Campalans i A. Fabra Ribas
Biblioteca dels Clàssics del Nacionalisme català, 10

«I és que no sempre la història és mestra... almenys pel que respecta a certes actuacions polítiques.»

EDICIONS DE LA MAGRANA

STRESS

Manuel Joan i Arinyó
Col·lecció «La Cuca al Cau»

Nou títol de l'única col·lecció eròtica catalana. Divuit realats eròtico-negres que faran caure la bava de plaer i luxúria a sadomasoquistes i personal afí. No apte per a «mili-cies» i bestiar semblant.

EL LLAMP

EL GARATGE

Philippe Dupasquier
Col·lecció Llocs de treball

Un llibret de 20 pàgines il·lustrades, amb un text molt senzill, que engresca els infants a veure què passa en aquest lloc de treball.

BARCANOVA

QUADERN DE BONAIRE

Vicent Andres Estellés

Un nou i extraordinari llibre de prosa. Segons Parcerisas, «Estellés converteix aquí l'escriptura en especial evocació paisatgística, en un goig del sentiment».

EDITORIAL EMPÚRIES

procuri d'assolir una autonomia que tard o d'hora li permeti de viure en completa independència. De totes maneres, en aquesta qüestió em sembla que val la pena de fer una remarc. Parlem de cultura i el concepte engloba activitats molt diverses, algunes de les quals difícilment podran subsistir mai sense ajuts institucionals, sobretot en una situació política com la nostra. Cal tenir-ho en compte, em sembla, i treballar d'acord amb les pròpies conviccions i les pròpies possibilitats. Les institucions són necessàries i útils; però no són pas imprescindibles. Amb això torno al que deia en la resposta a la pregunta anterior quan parlava de desconcert. Jo crec que cal tocar de peus a terra i no «passar-se», que diuen ara, ni per massa ni per massa poc.

—¿Es considera un escriptor de terra endins pel fet de viure i escriure en un poble?

—En certa manera sí, si més no perquè el meu poble és a setanta quilòmetres de Barcelona, que se sol considerar la capital cultural, i jo, del meu poble, no me n'he mogut mai. De totes maneres, no renego d'aquesta capitalitat i mantinc molts bons lligams d'amistat o de simple coneixença amb qui sap la gent del cap i casal.

Quan preguntes a Martí i Pol si es considera un mite de la literatura catalana i li expliques que a les escoles fan llegir els seus poemes i que és un model per a molta gent, esclata amb un somriure, barreja d'il·lusió i vergonya, i s'afanya a contestar: «¿Vol dir que em posen com a model? ¿Com a model de què? Sincerament, amb aquesta afirmació em fa pujar els colors a la cara, i prefereixo no fer-hi cap comentari. Sobre el fet que a les escoles es llegeixin els meus llibres, no puc dir sinó que n'estic molt content i, fins i tot, una mica orgullós. Pel que fa a la primera part de la pregunta, torno al que deia suara: ¿vol dir que em veuen com a mite? S'ha mirat bé el que diu el Fabra que és un mite? Cregui'm, li agraeixo el que diu, però em sembla que exagera».

Segons el diccionari Fabra, mite és una tradició fabulosa entorn dels déus, herois, orígens d'un poble, etc, o bé, personatge, imatge, etc, literaris esdevinguts simbòlics, arquetips. Malgrat que, a Miquel Martí i Pol, no li agradi, i emparats en la segona definició del Fabra, Miquel Martí i Pol és un mite per a molta gent. □

LLIBRERIA
TRES I QUATRE

Pérez Bayer, 11. Tel. 352 91 10. 46002-València